

Risale-i Nur'da manevî hastalıklar ve tedavi önerileri

“Bin manevî dertlere, bin kudsî
şifa; Risale-i Nur”

Spiritual diseases and recommendations for
treatment in Risale-i Nur

*“For thousand spiritual sufferings, a thousand holy healings;
Risale-i Nur ”*

Sebahattin YAŞAR

Harran Üniversitesi, Öğretim Görevlisi.

Harran University, Lecturer

Özet

Her asrın kendine göre maddî ve manevî hastalıkları vardır. Helâketler ve felaketler asrı olan zamanımızda bu hastalıklar daha da çeşitlenmiş ve yayılma alanları ve araçları artmıştır. Manevî hastalıkların insanlık için bugün dünden daha tehlikeli boyutlarda olduğu açıktır. Vahim olan ise, manevî hastaların kendilerini hasta olarak kabul etmemeleridir. ‘Manevî Hastalıklar ve Çözüm Önerileri’ adlı çalışmamızı, bu asrın manevî hekimi, Bediüzzaman Said Nursi Hazretlerinin telifi, Risale-i Nur Külliyyatı üzerinde yaptık. Eserlerde, altmışı bulan manevî hastalıklar tespit edilerek ‘Manevî hastalık nedir?’, ‘Manevî hastalıklar nasıl oluşur?’ ve ‘Manevî hastalıklar nasıl tedavi edilir?’ sorularına cevaplar aranmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hastalıklar, Manevî Hastalıklar, Hasta, Tedavi, Ahirzaman.

Abstract

Every century has its own physical and spiritual illnesses. In the current century which is that of destruction and disasters, illnesses have diversified and the area and tools of transmission have increased. It is evident that spiritual illnesses are at a more dangerous extent today than they had been in the past. The fatal part of it is that those who are spiritually ill, do not recognise this as a type of illness. We focused on the work, the Risale-i Nur, of spiritual doctor of the century, Bediuzzaman Said Nursi in our study entitled "Spiritual Illnesses and Suggestions for their Solutions" While finding sixty spiritual diseases in the works, we answered questions such as "What is a spiritual disease? How do they form? How are they remedied?"

Keywords: *Illnesses, Spiritual Illnesses, Patient, Treatment, The end of time.*

Giriş

İnsanın maddî yani fizyolojik bakımı kadar manevî, psikolojik bakımı da önemlidir. Hatta psikolojik rahatsızlıklar bedensel hastalığa dönüşebildiği için, manevî bakım daha da önem arz eder. İnsanın manen sağlıklı olması maddî sağlığına da ciddi katkı sağlar.

Manen hasta olan bu asırda, sağlıklı kalmak zordur. Manevî hastalanmayı önlemek ve varsa hastalık tedavi olmak için iman zemininde, Kur’ani hakikatleri yaşamak gerekir. Sunulan manevî reçeteler, akli tetkikle birlikte kalbi kabul etkisini gösterecektir.

Risale-i Nur, bu asırda manevî hastalıkları tedavide peygamberî bir metot kullanmıştır. Bunun Risale-i Nur terminolojisindeki adı, ‘akıbeti görmeyen kör hissiyatı mağlup etme’ metodudur. Bu metot, günahın içindeki elemi, sevabın içindeki lezzeti, cennete ve cehenneme gitmeden, bu dünyada ispat^[1] etmektir.

Risalelerde manevî hastalıkların oluşumu ve bazı tedavi yöntemleri tespit edilmiştir. Manen hastalanmamak ve hasta ise tedavi olmak için bazen eğitici bir dil, bazen samimi bir yaklaşım, bazen de manen ‘ameliyat-ı cerahiye’ hükmünde müdahalelere yer verilmiştir.

Manevî yaraların iyileşmesi ve tedavinin olumlu netice vermesi, bu ‘edviye-i Kur’aniye’^[2] ye ümit bağlamakla olacaktır. İnsan hastalık sebeplerini bilecek, tedavi için gerekli adımları atacak, şifayı ise Şafi-i Hakiki’den isteyecektir.

Manevî hastalıklar her ne kadar görünmeyen yüzümüzün hastalıkları olsa da, kendimizi manevî bir checkupa tabi tuttuğumuzda yani namaz durumumuz, ibadetlerdeki huşumuz, hayır hasenatımız ve ye’is, gıybet, gurur ve yalan gibi manevî hastalıklara karşı hassasiyetimiz, bize manevî sağlığımız hakkında bilgi verecektir.

Maddî ve manevî her hastalık, bir ihlal ya da bir ihmal sonucudur

1- Manevî hastalık nedir?

Manevî hastalık, insana verilen cihazatın maksadı dışında (gayr-i meşru dairede) kullanılması sonucu meydana gelen, akli ve kalbî bozulmalardır. Yani tegayyür, inkılap ve felakatlere maruz şu insan bedeninde iskan edilen ruhun yaşayabilmesi için verilen, sınır konmamış üç kuvvenin ifrat ve tefritte kullanılması birer manevî hastalıktır.^[3]

Bedüzzaman bu hastalanmayı, insana verilen manevî cihazatın nefsin ve dünyanın hesabına kullanılması ve dünyada ebedi kalacak gibi gafilane

Manevî hastalık, insana verilen cihazatın maksadı dışında (gayr-i meşru dairede) kullanılması sonucu meydana gelen, akli ve kalbî bozulmalardır.

[1] Said Nursi, Hizmet Rehberi, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul, 2009, s. 65.

[2] Said Nursi, Mektubat, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul, 2007, s. 117.

[3] Said Nursi, İsharatü'l-İ'caz, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul, 2007, s. 228.

Manevî hastalıklar, kalbin bozulmasıdır. Bir şeyin aslı bozulursa, ona bağlı olan diğer mekanizmalar da sağlıklı işleyemez. Dolayısıyla kalp insanda hem maddî hem manevî bir merkez hükmündedir.

davranarak, ahlak-ı rezileye, israfat ve abesiyete medar olması olarak değerlendirilmiştir.

Bu sırada ekser hastalıkların, insanın dünya ve ahiretine zarar veren, sù'-i istimalât, perhizsizlik ve israf ve hatiat ve sefahet ve dikkatsizlikten geldiğini^[4] ifade eden Bediüzzaman, bu ifadelerle manevî hastalıkların giriş kapılarını da göstermiş olmaktadır.

Yarattığı her bir mevcudu pek çok hikmetlerle yaratan, "Allah, insanı da şu dört hikmet için yaratmıştır: 1-Acz, fakr ve kusurunu, ubudiyet suretinde ilan etmek, 2-Küllî nazarıyla mevcudatın tesbihatını müşahade ederek şehadet etmek, 3-Nimetler içinde imdadat-ı Rahmaniyeyi görüp şükretmek, 4-Masnuatta Kudret-i Rabbaniyenin mucizatını temaşa ederek, nazar-ı ibretle tefekkür etmektir".^[5]

İnsanın bu hikmetlere zıt hareket etmesi, hem kendisindeki manevî mekanizmayı bozar, hem de kainatın mekanizmasını bozar. Bu bozulmalar da manevî hastalıkların oluşmasının sebebidir.

Zahiri duygular (göz, kulak, burun, doku, dil) hastalanınca, tıp doktorları; bâtinî kuvveler (akıl, kalp, ruh, vicdan, latife) hastalanınca psikiyatristler; kalp hastalanınca da (gyıbet, yalan, haset, enaniyet...), maneviyat doktorları tedavi uygulurlar.

Manevî hastalıklar, kalbin bozulmasıdır. Bir şeyin aslı bozulursa, ona bağlı olan diğer mekanizmalar da sağlıklı işleyemez. Dolayısıyla kalp insanda hem maddî hem manevî bir merkez hükmündedir. Onun için kalbin maddî ve manevî sağlıklı olması, diğer cihazların da sağlıklı çalışmasına vesiledir. O zaman manevî kalbin hastalanmaması için alınacak tedbirler hayati derecede önemlidir.

"Kalp ve ruhun hastalığı nispetinde felsefe ilimlerine meyil ve muhabbet ziyade olur. O hastalık marazı da, ulum-i akliyyeye tevaggul etmek nispetindedir. Demek, manevî olan hastalıklar insanları akli ilimlere teşvik ve sevk eder; ve akliyat ile iştilgal eden, emraz-ı kalbiyyeye müptela olur." (Mesnevi-i Nuriye, s. 111.)

2- Manevî hastalıklar nasıl oluşur?

İman, sağlıklılık halidir. Küfür ise, manevî bir ölüm halidir. İman ile küfür arasındaki süreç ise, manevî hastalıkların oluşum sürecidir. Sadece iman da hastalanmamak için yeterli değildir. İmanın taklitten tahkike geçmesi gerekir. Taklitten tahkike geçmezse ya da tahkikte ilmelyakin, aynelyakin, hakkalyakin mertebelerini kat etmezse, şüphe ve vesveselere açık hale gelir. O halde hastalanmamak için yapılacak ilk iş, iman derecelerini arttırmaktır.

[4] Said Nursi, İem'alar, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul, 2007, s. 493.

[5] Said Nursi, Sözler, YAN, İstanbul, 2007, s. 520.

İnsan kalbine ve ruhuna baktığı zaman gayet kuvvetli bir aşk-ı beka, şedit bir muhabbet-i vücut ve büyük bir iştihak-ı hayat ve hadsiz bir acz ve nihayetsiz bir fakr hükmediyor. Hadsiz ihtiyaçlara ve nihayetsiz düşmanlara maruz kalan insanın sermayesi sadece acz ve fakrıdır. Böyle bir haldeki insanın ihtiyaçlarına ve düşmanlarına karşı bir nokta-i istinat ve nokta-i istimdat bulma ihtiyacı söz konusudur.

Böyle bir haldeki insanın ihtiyaçlarına ve düşmanlarına karşı bir nokta-i istinat ve istimdatı bulamazsa, hadiselerin tazyikatı altında ezilir ve kalp ve ruhunu hasta eder.

İnsan, istinat ve istimdat noktasını Cenab-ı Hak olarak bulduğunda iman etmiş olur. İman tevhidi, tevhid teslimi, teslim tevekkülü, tevekkül de saadet-i dareyni iktiza eder.^[6]

İnsan tevekkül edince kainatın dilencilüğünden, her hadisenin karşısında titremekten, hodfuruşluktan ve maskaralıktan ve şekavet-i uhreviyeden ve tazyikat-ı dünyevîye hapsinden kurtulur.^[7]

Aksi halde hem beline, hem başına ağır yükler yüklenip, hem hastalanır, hem maskara olur, hem de kainatın Sahibini hiddetlendirir.

İnsanların tevekkül noktasında bir yanlışları da Cenab-ı Hakka ait vazife düşünüp hareketini ona bina ederek, hataya düşerler. Oysa insan kendi vazifesini yapıp, Cenab-ı hakkın vazifesine karışmamalıdır.^[8]

Bunu yapmadığı takdirde hırs insanı hasarete iterek, ümitsizliğe sevk eder. Ümitsizlik de her kemale mani bir hastalıktır.

İhlal ve ihmallerin her aşamasında bir takım hastalanmalar hasıl olabilir. Hastalanma durumlarına göre de hastalık çeşitleri ortaya çıkar. Yalan (kizb) iman ile küfür arasında bir yerde bulunurken, tedavi edilirse yani nedamet edilip tevbe edilirse manevî yara temizlenmiş olur. Tedavi edilmezse aşama aşama değişik isimlerde kizb, riyakarlık, dalkavukluk ve tasannu, münafıklık ve son olarak da bütün envayla kizb olan küfre götürür.^[9]

Risale-i Nur'da, insanın manen hastalık belirtileri şöyle sıralanabilir: Ye'is, ihlas ve samimiyetten uzaklaşmak, bakış açısının bozulması, insanda geçmiş ve gelecek akıl alakadarlığı ile elem ve lezzet sebebi olabilir, insandaki zayıf damarlar (korku, tama', şöhret, ırkçılık, tembellik, tenperverlik), akibeti görmeyen kör hissiyat, zahiri ve batınî duyuları maksatları dışında kullanmak, muhabbet ve havfta ifrat ve tefrit, Sünnet-i Seniye ve ibadet ihmalleri, Kur'an-ı Kerim'in okunmaması, tul-i emel, istiğfar etmemek, alakadar olunacak dairelerin karıştırılması vb. hastalıklardır.

[6] Said Nursi, age, s. 501.

[7] Said Nursi, age, s.502.

[8] Said Nursi, Lem'alar, YAN, İstanbul, 2007, s. 320.

[9] Said Nursi, Eski Said Dönemi Eserleri, (Hutbe-i Şamiye) Yeni Asya Neşriyat, İstanbul, 2012, s. 344.

İnsan, istinat ve istimdat noktasını Cenab-ı Hak olarak bulduğunda iman etmiş olur. İman tevhidi, tevhid teslimi, teslim tevekkülü, tevekkül de saadet-i dareyni iktiza eder.

*Aklı takviye,
kalbi tasfiye ve
nefsi terbiye
ederek, manevî
hastalanmayı
önleyecek ve var
olan hastalığı da
tedavi edecek olan,
asrın manevî
hekimî Risale-i
Nurdur.*

Bu sırada imansızlık, şükürsüzlük, fiske ve sefahetle ortaya çıkan sayıları elli-altmışı bulan manevî hastalıkları da şöyle özetlemek mümkündür: Günahlardan hasıl olan vesvese, şüphe, vehimler, kizb (yalan), riya, gıybet, haset, ye'is, ucb, kibir (gurur), su-i zan, nifak (münafıklık), küfür, adavet, ucb, tekebbür, bencillik, taassup, inatçılık, dalkavukluk, tamahkarlık, cimrilik, hırs, vehim, atalet, aculiyet, fikr-i inifradi, tekasül, gaflet, lafızperestlik, şöhetperestlik, lezzetperestlik, ukuk-u valideyn, cebanet, tehevür, gabavet, hodgamlık, meylü'l-mübalâğa, muvazenesizlik, faziletfuruşluk, hodfuruşluk, tecellüt, tekellüfkarane tavır, tul-i emel, hisset, tabasbus, ırkçılık, mukallitlik, gevezelek, şekva(cılık), müsrif(lik), fırsatçılık, yalancılık gibi hastalıklardır.

Asrın helaketler ve felaketler asrı olması bu kadar çeşitli olan manevî hastalıklarından da anlaşılmalıdır. Bu kadar hastalık çeşidi içerisinde insanın manen hastalığa bulaşmaması, ancak güçlü (tahkiki) bir imanla mümkündür.

Aklı takviye, kalbi tasfiye ve nefsi terbiye ederek, manevî hastalanmayı önleyecek ve var olan hastalığı da tedavi edecek olan, asrın manevî hekimî Risale-i Nurdur.

Risale-i Nur eserlerinde manevî hastalıkların tedavi usulü, "Def-i şer celb-i nef'a racihtir."^[10] kaidesidir. Bir yerde bir tahrip varsa, önce tamir, sonra tahkim, sonra tezyin etmektir. Tamir olmadan tahkim anlamsızdır. Tahkim olmadan da tezyin anlamsızdır. Tamirden önceki tezyin de tahkim de anlamsızdır. Tamirden sonra tahkim ve tezyin yapılmazsa o da anlamsızdır. Takip de lazımdır. Her sırada hastalıklar da tedavi metotları da farklıdır. Bu zamanda imanın esasatına hücum var. Esasatın kökü ise akıldadır.

Risale-i Nur'dan önce gelen mesleklerde nefis terbiyesi ve kalbin latifelerini terakki ettirmek, yani iman hakikatlerini akli deliller ile ispat yoluna gidilmemiştir. Onların devirlerinde baş gösteren manevî hastalıkların tedavisi, onların kullandığı tedavi metotlarını iktiza ediyorlardı.

Günümüz insanı nakille kendisine anlatılan bütün meselelerin imkan ölçüsünde akli delillerle pekiştirilmesine her zaman ve devirden daha çok muhtaçtır.

"O, iman edenler için bir hidayet rehberi ve bir şifadır." (Fussilet Suresi: 44) Şu şifalı ayet çok zamandır benim dertlerimin şifası ve ilacı olduğu gibi, eczahane-i kübra-i İlahiye olan Kur'an-ı Hakimin tiryaki ilaçlarından, Risale-i Nur eczalarının kavanozlarından alarak belki bin manevî dertlerime bin kudsi şifayı buldum ve Resaili'n-Nur Şakirtleri dahi buldular." (Sikke-i Tasdik-i Gaybi, s. 134.)

Manevî hastalıklar nasıl tedavi edilir?

Her asrın hastalıkları farklı olduğu gibi, asrın maneviyat doktorlarının uyguladıkları tedavi usulleri de farklı olmuştur.

[10] Said Nursi, Kastamonu Lahikası, YAN, İstanbul, 2008, s. 205.

Bu asrın maneviyat doktoru, asrın hastalığını imansızlık olarak teşhis etmiş, tedavi olarak da acz, fakr, şefkat ve tefekkür tarikını takip etmiştir.^[11]

Manevî hastalıkların tedavisi için en temel şart iman sahibi olmaktır. İman temel olmak şartıyla, hastalığın sebebi ne ise, ona uygun bir tedavi metoduna başvurmak gerektir.

Kemal-i ümit içinde olmak

Rahmet-i ilahiyeye kuvvetli ümit beslemek^[12], bir mü'minin en önemli özelliğidir. Bediüzzaman, dehşetli bir hastalık olan, yüksek ahlakımızı öldüren, kuvve-i maneviyemizi kıran ye'si, 'Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyiniz.' (Zümer Suresi:53).^[13] hakikatiyle tedavi etmiştir. Bir de hakiki iman etmiş bir mü'min için, her şeye gücü yeten, her şeyi bilen, bir şeyin olmasını dilediğinde sadece 'ol' diyen ve olan bir Yaratıcıya karşı ümitsizliğe düşmek olmaz.

Bediüzzaman Hazretleri, istikbalde İslamiyet'in geleceği ile ilgili de şu ümit cümlesine yer vermiştir: "Ümitvar olunuz. Şu istikbal inkılabı içinde, en yüksek gür seda İslam'ın sedası olacaktır!"^[14] Ümitsizlik bir hastalanma hali olduğu için, ümit bu çökkünlük hastalığını tedavi eder. Ümitle insan yeniden ayağa kalkar ve adeta dirilir. Aynı zamanda ümit, Allah'ın bir emridir. Mü'mine düşen, emre itaat etmek ve ye'is hastalığına yenilmemektir.

İhlas ve samimiyetle yaşamak

Bir işi; dünyevî, fani, geçici bir menfaat için yapmak, manevî hastalanmadır. Bir işte sadece Allah'ın rızasını gözetmek, ihlastır. İhlasın kendisi, 'en mühim bir esas, en büyük bir kuvvet, en makbul bir şefaataçı, en metin bir nokta-i istinad, en kısa bir tarik-i hakikat, en makbul bir duâ-i mânevî, en kerametli bir vesile-i makasid, en yüksek bir haslet, en sâfi bir ubudiyet^[15]'tir. Bu kadar 'en'ler insanın her türlü dünyevî, uhrevî beklentilerini yüksek düzeyde karşılar. İhlası kazanmak çok önemlidir. Mü'min için kurtuluş sebebi ihlastır.^[16] İhlas, insanın yaptığı işlere, amellere yüksek bir anlam katmasıdır. Çünkü 'Niyet bir ruhtur. O ruhun ruhu da ihlastır.'^[17] Halkın rızasını tahsil zordur ve insanı manen hasta eder. Birçok manevî hastalığın başladığı nokta da burasıdır. Oysa insan amellerinde sadece Allah'ın rızasını esas maksat yapsa, birçok şeyin dilencililiğinden kurtulacaktır.

Kur'an okumak ve sünnete ittiba etmek

Kur'an tilaveti, hem akli nurlandıran, hem kalbi gıdalandıran ve ruha şifa olan, nefsi de terbiye eden başlı başına bir tedavidir. "Kur'an, insaniyeti

Manevî hastalıkların tedavisi için en temel şart iman sahibi olmaktır. İman temel olmak şartıyla, hastalığın sebebi ne ise, ona uygun bir tedavi metoduna başvurmak gerektir.

[11] Said Nursi, Hizmet Rehberi, YAN, İstanbul, 2009, s.168.

[12] Said Nursi, Eski Said Dönemi Eserleri, (Hutbe-i Şamiye), YAN, İstanbul, 2007, s. 326.

[13] Said Nursi, Hutbe-i Şamiye, YAN, İstanbul, 2012, s. 343.

[14] Said Nursi, Tarihçe-i Hayatı, YAN, İstanbul, 2007, s. 210.

[15] Said Nursi, Lem'alar, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul, 2007, s. 389.

[16] Said Nursi, Lem'alar, YAN, İstanbul, 2007, s. 323.

[17] Said Nursi, Mesnevi-i Nuriye, YAN, İstanbul, 2007, s. 113.

*Sünnet-i seniye
ruh, akıl,
kalp ve sosyal
hastalıkların
ilacıdır. Rızık ve
şifa doğrudan
doğruya Zat-ı
Rezzak-ı Şafi'ye
ait olduğundan,
O'nun (cc)
peygamberinin
sünnetine ittiba
etmek gerektir.*

saadete sevk eden hakiki mürşittir. İnsanlara hem bir kitab-ı şeriat, hem bir kitab-ı dua, hem bir kitab-ı hikmet, hem kitab-ı emir ve davet, hem bir kitab-ı ubudiyet, hem bir kitab-ı zikir, hem bir kitab-ı fikir, hem insanın bütün hacat-ı manevîyesine merci olacak çok kitapları tazammun eden tek câmî bir kitab-ı mukaddestir.”^[18]

Sünnet-i seniye ruh, akıl, kalp ve sosyal hastalıkların ilacıdır. Rızık ve şifa doğrudan doğruya Zat-ı Rezzak-ı Şafi'ye ait olduğundan,^[19] O'nun (cc) peygamberinin sünnetine ittiba etmek gerektir. Külli ubudiyete ancak O'nunla ulaşılabilir. Bin taraftan hücum eden günahlara, binler dil ile mukabele, ihlas ve sadakat ve sünnet-i seniye mütabaat ve hizmet derecesine göre o külli ubudiyete sahip olur.^[20]

Sünnet-i seniye ittiba o kadar ehemmiyetlidir ki, bilhassa ümmetin fesadı zamanında ona sarılmak, yüz şehid sevabı kazandırabilir. Saadet-i dareynin temel taşı, kemalatın madeni ve menbaı olan Sünnet-i seniye ittiba etmeyen, tembellik eder ise, hasaret-i azime, ehemmiyetsiz görür ise, cinayet-i azime, tezkibini işmam eden tenkit ise, dalalet-i azimedir.”^[21]

Dua ve zikirler

Duanın, manevî hastalıkların tedavisi konusunda tesiri azimdir. İnsan duaya mecburdur. Yarattılışında müthiş bir acz ve ihtiyaç bulunmaktadır. “Acz nidanın madeni, ihtiyaç da duanın menbaıdır.”^[22]

İnsan nihayetsiz aciz olduğu halde, nihayetsiz belalara maruz sayısız düşmanların hücumuna müpteladır. Nihayetsiz fakir olduğu halde, nihayetsiz ihtiyaçlara giriftardır. İşte bunun içindir ki, insan duaya muhtaçtır.

Dua eden mü'min bilir ki, Birisi var onun sesini dinler. Dardına derman yetiştirir. Ona merhamet eder. Onun kudret eli her şeye yetişir. Bu büyük dünya hanında o yalnız değil. Bir Kerim Zat var, ona bakar ünsiyet eder. Huzurunda kendini tasavvur ederek, bir ferah bir inşirah duyup, dünya kadar ağır bir yükü, üzerinden atıp ‘Elhamdülillahi Rabbilalemin’ der.^[23]

“Haberiniz olsun ki, kalpler ancak Allah'ın zikriyle huzura kavuşur.”^[24]

“Kelime-i tevhidin tekrar ile zikrine devam etmek, kalbi, pek çok şeylere bağlayan ipleri kırmak içindir.”^[25]

“İnsanın cismen ve ruhen farklı farklı ihtiyaçları vardır. Mesela havaya her an, suya hararet hissettiğinde ihtiyaç duyar. Gıdaya ise, her gün muhtaçtır. Ziya ise, ekseriyetle haftada bir defa lazımdır. Bunun gibi, insan manen,

[18] Said Nursi, Sözlür, YAN, İstanbul, 2007, s. 589.

[19] Said Nursi, Lem'alar, YAN, İstanbul, 2007, s. 920.

[20] Said Nursi, Sikke-i Tasdik-i Gaybi, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul, 2008, s. 134.

[21] Said Nursi, Lem'alar, YAN, İstanbul, 2007, s. 191.

[22] Said Nursi, Mesnevi-i Nuriye, YAN, İstanbul, 2007, s. 171.

[23] Said Nursi, Mektubat, YAN, İstanbul, 2007, s. 508.

[24] Rad Suresi, 28.

[25] Said Nursi, Mesnevi-i Nuriye, YAN, İstanbul, 2007, s.140.

değişik zamanlarda, değişik şeylere ihtiyaç hisseder. Mesela her an, “Allah demeye, besmele çekmeye, her saat ‘la ilahe illallah’ demeye muhtaçtır.”^[26]

Ayrıca, Bediüzzaman Said Nursî, Siracü'n-Nur'u tashih ederken, bu Ramazanda ehemmiyetli virdlerine tam vakit ayıramadığından müteessir iken, kendisine bir ihtar geldiğini ve Risale-i Nurları okumak şeklindeki meşguliyetin de bir cihette ibadet olduğunu şöyle ifade etmektedir: “Birden ihtar edildi ki: Okuduğun bu mebhaslar, bir cihetle ibadet olduğu gibi, hem ayn-ı marifetullah ve zikrullah ve huzur-u kalbi ve muhabbet-i imaniye olmasından, senin noksan bıraktığın virdlerinin yerini tam doldurur. Ben de elhamdülillah dedim.”^[27] Demek, Risale-i Nurla meşguliyet, zikir anlamıyla ‘huzur-u kalbi’ verdiğinden, insanın manevî sağlığına iyi gelir.

Takva sahibi olmak

Kalp, takva ile günahlardan temizlenir. Takva, günahlardan şiddetle çekinmek anlamında olduğu için, manevî hastalanmanın da etkili önleyicisidir. Kur'an-ı Kerim takvayı üç mertebede zikreder: Şirki terk, maasiyi terk, masivaullahı terktir.^[28] Vicdanın dört unsuru ve ruhun dört hissi olan irade, zihin, his, latife-i Rabbaniyenin her birinin birer maksadı vardır. İradenin Allah'a ibadet, zihnin marifetullah, hissin muhabbetullah, latifenin de Allah'ı müşahedede^[29] kullanılması, takvadır.

Manevî tahribatın, sefahate düşkünlüğün arttığı günümüzde takva daha bir önem kazanmaktadır. Bediüzzaman, “Bu zamanda tahribat ve menfi cereyan dehşetlendiği için takva bu tahribata karşı en büyük esastır. Farzları yapan, kebairleri terk eden kurtulur”^[30] der.

‘Ya baki entel baki’ ile kalbi masivadan tecrit

Kalp, duygu merkezidir. Bütün duygularımız kalpten gelen emre göre hareket eder. Bedeni canlandıran ve hayat pompalayan maddî kalp gibi, “Lâtife-i Rabbâniye olan mânevî kalp de ruhanî duygularımızın tamamını hakikî bir hayat nuru ile canlandırıyor.”^[31]

Bâtın-ı kalb âyine-i Sameddir ve Ona mahsus^[32]tur. Allah ve O'nun sevdiklerinin dışındaki fani mahbupları kalbe koymak kalbi hasta eder. Böyle bir durumdaki kalbe, Risale-i Nur'un ifadesiyle, ‘Ya baki entel baki’ ile ‘ameliyat-ı cerrahiye’ hükmünde, kalbi masivadan tecrit eden bir manevî operasyon gerekir. Fani olan mevcudat, ezeli ve ebedi bir aşka ve ebed için yaratılan bir kalbin alakasına medar olamaz. Birinci defa ‘ya baki entel

[26] Said Nursi, Mesnevi-i Nuriye, YAN, İstanbul, 2007, s. 364.

[27] Said Nursi, Emirdağ Lahikası, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul, 2008, s.417.

[28] Said Nursi, İşasatü'l-İcâz, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul, 2007, s. 72.

[29] Said Nursi, ESDE, (Hakikat Çekirdekleri), Yeni Asya Neşriyat, İstanbul, 2012, s.627.

[30] Said Nursi, Kastamonu Lahikası, YAN, İstanbul, 2008, s. 205

[31] Said Nursi, İşârâtü'l-İcâz, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul, 1994, s. 78.

[32] Said Nursi, Sözlere, Yeni Asya Neşriyat, Germany, 1993, s. 584.

Kalp, takva ile günahlardan temizlenir. Takva, günahlardan şiddetle çekinmek anlamında olduğu için, manevî hastalanmanın da etkili önleyicisidir.

İnsanın manen hasta olduğunun bir alameti de doğruluktan sapmaktır. İman, İslamiyet doğru olmayı, sıdk ehli olmayı gerektirir. Güzel ve ulvi huylar sıdk zemininde gelişir.

baki' bir ameliyat-ı cerrahiye hükmünde kalbi masivadan tecrit ediyor, kesiyor.”^[33] “İkinci cümle olan ‘ya baki entel baki’ o hadsiz cerihalara hem merhem, hem tiryak oluyor.”^[34]

Kalbinden dünyalıkları temizleyip yerine uhrevî, ebedi sakinlerini yerleştiren insan, ‘Ya Baki, madem Sen bakisin; yeter, her şeye bedelsin. Madem Sen varsın; her şey var.’^[35] diyerek, üzerinde fanilik damgası bulunanlardan alaka-i kalbini keser ve rahat eder.

İktisat ve şükür içinde yaşamak

İktisadın bir hayat tarzı olarak emredilmesi, verilen nimetlere karşı manevî bir şükür, nimetleri veren rahmet-i İlahiyeye karşı bir hürmet ve bereket sebebi ve bedene perhiz gibi sağlık ve sıhate vesiledir.

İktisat bereket sebebidir, iktisat eden maişetçe aile belası çekmez. “İktisat etmeyen, zillete ve mânen dilencilığe ve sefaletе düşmeye namzettir. Bu zamanda isrâfâta medar olacak para çok pahalıdır. Mukabilinde bazen hay-siyet, namus rüşvet alınıyor. Bazen mukaddesât-ı diniye mukabil alınıyor, sonra menhus bir para veriliyor.”^[36]

İnsan israf etmemek şartıyla ve sadece şükran vazifesini yerine getirmek anlamında Allah'ın verdiği çeşitli nimetleri tanımak kaydıyla ve meşru olmak, zillet ve dilencilığe vesile olmamak şartıyla, lezzetini takip edebilir. Halık-ı Rahman'ın, ibadından istediği en mühim iş şükürdür.^[37] Verilen nimetlere karşı şükretmenin göstergesi, kanaat ve iktisat etmektir ve O'nun verdiklerine razı olmaktır. Şükürsüzlüğün göstergesi ise, hırs göstermek ve israf etmek ve nimetlere karşı hürmetsizlik edip, haram-helal demeyip rast geleni yemektir.

Şükretmenin en kapsamlı ve umumi göstergesi ise namazdır.

Sıdk

İnsanın manen hasta olduğunun bir alameti de doğruluktan sapmaktır. İman, İslamiyet doğru olmayı, sıdk ehli olmayı gerektirir. Güzel ve ulvi huylar sıdk zemininde gelişir. İnsanın şahsi hayatının ve sosyal hayatın varlığı ve devamı sıdk ve doğruluk ilemdir. Sıdk ve doğruluğun kendisi bir sağlıklılık hali olduğu gibi aynı zamanda hasta unsurları da iyileştiren bir manevî tedavi ünitesidir.

Sıdk ve doğruluğun zıddı olan kizb (yalan) ve onun türevleri olan riya-karlık, dalkavukluk, tasannu birer manevî hastalıktır. Manevî bir hastalık

[33] Said Nursi, Lem'alar, YAN, İstanbul, 2007, s. 32.

[34] Said Nursi,,age, s.34.

[35] Said Nursi, age, s. 34.

[36] Said Nurs,,age, s.358.

[37] Said Nursi, Mektubat, YAN, İstanbul, 2007, s. 609.

olarak beşerin kemalatını karıştıran ve yalana en fazla revaç veren de, ‘gad-dar siyaset ve zâlim propaganda’^[38]dır.

Bediüzzaman Said Nursi, Hutbe-i Şamiye’de, alem-i İslam’ın içine düş-tüğü hastalıkları ve tedavi önerilerini ifade ederken sıdk için, “Hayatı-ı iç-timaimemizin esası olan sıdkı, doğruluğu içimizde ihya edip, onunla manevî hastalıklarımızı tedavi etmeliyiz”^[39] der.

İstiğfar

Günahlar, manevî hastalıklardır. Kalbin içine ilişip imanı zedeler ve dili ruhani zevki olan zikirden nefretkarane uzaklaştırır ve iman nurunu kalp-ten çıkarır. Her bir günah içinde küfre gidecek bir yol var. O günah istiğ-far ile çabuk imha edilmese, kurt değil, belki küçük bir manevî yılan ola-rak kalbi ısırıyor.^[40]

Hazret-i Peygamber (asm) konuyla ilgili; “Günahtan tam dönen ve töv-be eden, o günahı hiç işlememiş gibidir.”^[41]buyurur.

Tövbe, kalpteki kirlenmeyi temizlediği gibi, nefsi de temizler. Böylece insan tövbe ile tedavi olmuş, yenilenmiş olur.

İnsandaki hastalığa müsait olan hislerin doğru kullanılması

Manevî hastalıkların önemli bir sebebi de, dünya ve dünyalıklara olan sevgidir. ‘Dünya sevgisi bütün günahların başıdır.’^[42] Hadis-i şerifi, bu teh-likeye dikkati çeker.

Şu dünya hayatında en bahtiyar odur ki, dünyayı bir misafirhane-i as-keri telakki etsin. Öyle de iz’an etsin ve ona göre hareket etsin. Ve o telak-ki ile, en büyük mertebe olan mertebe-i rızayı çabuk elde edebilir. Kırılac-ak şişe pahasına daimi bir elmasın fiyatını vermez. Dünya işleri kırılmaya mahkum şişeler hükmündedir. Uhrevî işler sağlam elmaslar kıymetindedir. İnsanın fitratındaki şiddetli merak, harareti muhabbet, dehşetli hırs, inatlı talep ve keza şedit hissiyatlar umur-u uhrevîyeyi kazanmak için verilmiştir. O hissiyatı şiddetli bir surette fani umur-u dünyevîyeye tevcih etmek, fani ve kırılacak şişelere elmas fiyatını vermek demektir.^[43]

Mesela gelecek endişesi herkeste vardır. Ama gelecek insanın elinde de-ğildir. Rızkı taahhüt altında olduğundan o kısa istikbal endişeye değmez. O da yüzünü kabirden sonraki istikbale çevirir ve oraya çalışır, vicdanen ra-hatlar.

Yine insanda mala ve makama karşı şiddetli bir hırs vardır. Bakar ki, kendisine geçici verilmiş bu mal ve afetli şöhret ve tehlikeli ve riyaya medar

Manevî hastalıkların önemli bir sebebi de, dünya ve dünyalıklara olan sevgidir. ‘Dünya sevgisi bütün günahların başıdır.’ Hadis-i şerifi, bu tehlikeye dikkati çeker.

[38] Said Nursi, ESDE, (Hutbe-i Şamiye), YAN, İstanbul, 2012, s. 344.

[39] Said Nursi, age, s.344.

[40] Said Nursi, Lem’alar, YAN, İstanbul, 2007, s.21.

[41] İbnMace, zühd, 30.

[42] Beyheki.

[43] Said Nursi, Mektubat, YAN, İstanbul, 2007,s. 55.

Akıl gelecekle alakadardır. Korkuları vardır. Bunun için de, gelecek henüz gelmemiştir. Ademe vücut rengi verilmez. Bir emareden neşet etmeyen ihtimal nazar-ı itibara alınmaz.

olan cah, o şiddetli hırsa değmiyor. O da, hakiki makam olan manevî mertebelere ve Allah'a yakınlaştıran mertebelere ve derecelere, ahiret azığına, hakiki mal olan salih amellere yönelir. Hırs- mecaziden, alî bir haslet olan hırs-ı hakikiye inkılap eder.

Yine insan kendisine verilmiş olan 'inat' duygusunu, dünyanın ehemmiyetsiz, geçici, fani işlerine sarf eder. Kendini hasta eder. Bakar ki, bir dakika inada değmeyen bir şeye bir sene inat ediyor. Hem zararlı, zehirli bir şeye, inat namına sebat eder. Bakar ki, bu kuvvetli his böyle şeyler için verilmemiş. Onu onlara sarf etmek hikmet ve hakikate münafidir. O şiddetli inadı lüzumsuz umur-u zaileye vermeyip âlî ve bâkî olan hakaik-i imaniyeye ve esasat-ı islamiyeye ve hidemat-ı uhrevîyeye sarf eder. O haslet-i rezile olan inad-ı mecazi, güzel ve ali bir haslet olan hakiki inada yani hakta şiddetli sebata inkılap eder.^[44]

Bu hislerin şiddetlilerini ahirete, hafiflerini dünyaya sarf etmek lazımdır. Bu ölçü kaçarsa, ahlak-ı rezile ortaya çıkar.

Geçmişin elemlerini ve geleceğin endişelerini güne taşımak

Geçmişin elemlerini ve geleceğin endişelerini şimdiye taşımak insanı hasta eder. Bu hastalığa karşı çözüm ise, geçmiş geçmiş, rahatı kalmış; elemi gitmiş, sevabı kalmış, bundan şikayet değil, zevk almak lazımdır. Çünkü zeval-i elem lezzettir. Geçmişteki fani ömrün musibet vasıtasıyla baki ve mesut bir nevi ömür hükmüne geçti.

Geçmiş her bir gün musibet ise, zahmeti gitmiş, rahatı kalmış; elemi gitmiş, zevalindeki lezzet kalmış; sıkıntısı geçmiş, sevabı kalmıştır. Onlardaki âlâmı vehim ile düşünüp bir kısım sabrını onlara karşı dağıtmak, divaneliktir."^[45]

Akıl gelecekle alakadardır. Korkuları vardır. Bunun için de, gelecek henüz gelmemiştir. Ademe vücut rengi verilmez. Bir emareden neşet etmeyen ihtimal nazar-ı itibara alınmaz.

Amma gelecek günler ise madem daha gelmemişler; içlerinde çekeceği hastalık veya musibeti şimdiden düşünüp sabırsızlık göstermek, şekva etmek, ahmaklıktır. "Yarın, öbür gün aç olacağım, susuz olacağım" diye bugün mütemadiyen su içmek, ekmek yemek, ne kadar ahmakçasına bir divaneliktir."^[46]

Dindar doktorlara tedavi olmak

İnançlı hastanın dindar doktorlara tedavi olması gerekir. Zira müte dey-yin hekim, dinin emir ve yasaklarını bilerek, uygun nasihatte bulunur, reçete

[44] Said Nursi, Mektubat, YAN, İstanbul, 2007, s. 56.

[45] Said Nursi, Lem'alar, YAN, İstanbul, 2007, s.17.

[46] Said Nursi, Lem'alar, YAN, İstanbul, 2007, s.26.

sunar. Sû-i istimalâtan, israfattan men eder, teselli verir. Hasta o vesaya ve o teselliye itimad edip hastalığı hafifleşir, sıkıntı yerinde bir ferahlık verir.

Amma vehmî hastalık kısmı ise; onun en müessir ilacı, ehemmiyet vermemektir. Ehemmiyet verdikçe o büyür, şişer. Ehemmiyet vermezse küçülür, dağılır. Nasıl ki arılara iliştikçe, insanın başına üşüşürler, aldırmasan dağılır. Hem karanlıkta gözüne sallanan bir ipten gelen bir hayale ehemmiyet verdikçe büyür. Hattâ bazan onu divane gibi kaçıır; ehemmiyet vermezse, âdi bir ipin yılan olmadığını görür, başındaki telaşına güler. Bu vehmî hastalık çok devam etse, hakikata inkılab eder. Vehham ve asabî insanlarda fena bir hastalıktır. Habbeyi kubbe yapar; kuvve-i maneviyesi kırılır. Hususan merhametsiz yarım hekimlere veyahud insafsız doktorlara rast gelse, evhamını daha ziyade tahrik eder. Zengin ise malı gider; yoksa ya akli gider veya sıhhati gider.^[47]

Alakadar olunacak dairelerin karıştırılmaması

İnsanın en önemli vazifesi en küçük dairesi olan nefis dairesindedir. Eli uzanmayan dairelerle olan ilgisi neticesinde yapamadığı işler karşısında ciddi hüznün ve keder içerisinde kalır. Onun için alakadar olunacak dairelerle önemsenme sırasına göre ilgilenilmesi hastalanmayı ortadan kaldırır. En küçük dairede, en büyük ve ehemmiyetli ve daimî vazife vardır. Ve en büyük dairede en küçük ve muvakkat, arasıra vazife bulunur. Fakat büyük dairenin cazibedarlığı cihetiyle küçük dairedeki lüzumlu ve ehemmiyetli hizmeti bıraktırıp lüzumsuz, malayani ve âfâkî işlerle meşgul eder. Sermaye-i hayatını boş yerde imha eder. O kıymettar ömrünü kıymetsiz şeylerde öldürür. Ve bazan bu harb boğuşmalarını merak ile takib eden, bir tarafa kalben tarafdar olur. Onun zulümlerini hoş görür, zulmüne şerik olur.^[48]

Onun için hususi ahvalinde tefekkür ettiğin zaman, derinden derine tafsilat ile tetkikat yap. Fakat afakî, haricî, umumi ahvalata teemmül ettiğin vakit, sathî, icmalî düşün, tafsilata geçme. Çünkü icmalde, fezlekede olan kıymet ve güzellik tafsilatında yoktur. Hem de afaki tefekkür, dipsiz denize benziyor, sahili yoktur; içine dalma, boğulursun.^[49]

Helal gıda yemek

İnsanın kalbi yediğinden içtiğinden etkilenir. Haram ve şüpheli yiyecek ve içecekler kalbi hasta eder. Hasta olan kalp, hassasiyetini kaybeder ve bütün bir bedeninin manen hastalanmasına sebep olur. Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleri, “Haram yemek harama meyli, helal yemek helale meyli, helalinden fazla yemek malayani şeylere meyli arttırır.” diyerek, yenilen içilen şeylere dikkat etmenin gerekliliğini ifade etmiştir.

[47] Said Nursi, Lem’alar, YAN, İstanbul, 2007, s.218.

[48] Said Nursi, Şualar, YAN, İstanbul, s. 317.

[49] Said Nursi, Mesnevi-i Nuriye, YAN, İstanbul, 2007, s. 233.

Onun için hususi ahvalinde tefekkür ettiğin zaman, derinden derine tafsilat ile tetkikat yap. Fakat afakî, haricî, umumi ahvalata teemmül ettiğin vakit, sathî, icmalî düşün, tafsilata geçme.

İnsan, en önemli meselesi olan ebedi hayatını kazanmak için ona yeterli zaman ayırmalıdır. Fakat yine insanın bazı keyifli hevesata da ihtiyacı vardır. Risale-i Nur'da bu keyifli hevesatın ölçüsü de 'beşte birisi olmalı' şeklindedir.

Bediüzzaman Hazretleri de, bir bakmanın, bir lokmanın insanın Allah'a açılan pencerelerini, latifelerini kapatıp, manevî hasta edecek kadar ciddi bir etkiye sahip olabileceğini şöyle ifade eder; "Hazer et, dikkatle bas, batmaktan kork. Bir lokma, bir kelime, bir dane, bir lem'a, bir işarette, bir öpmekte batma. Dünyayı yutan büyük letâiflerini onda batırma. Çünkü çok küçük şeyler var, çok büyükleri bir cihette utar."^[50]

Sosyal medya, radyo, televizyon, telefon ve internet gibi teknolojik araçları kullanmada helal ölçüsünü gözetmek

Teknoloji ile birlikte gelen manevî hastalanma unsurlarında da çeşitlenme görülür. Önceki asırlarda görülmeyen bu asra mahsus manevî hastalık unsurlarından birisi de sosyal medyadır.

İletişim araçlarına olan kontrolsüz ilgi ve alaka; insanların görenek belasıyla maddî israflar yapmasına sebep olur. Malayani meşgul olmakla ortaya çıkan vakit israfı hat safhadadır. Yine maddî ve manevî bedeni olumsuz etkilenir. Radyo, televizyon, telefon, gazete gibi teknolojik vasıtalarla ilgili Bediüzzaman Hazretleri, aslında bu gibi vasıtaların hayra da şerre de kullanılabilmesine dikkatleri çeker ve şöyle der: "Evet, bu zamanda merakla radyo vasıtasıyla ciddi alakadarane küre-i arzdaki boğuşmalara merak edip bakanlar, dikkat edenler, maddî ve manevî pek çok zararları vardır. Ya aklını dağıtır manevî bir divane olur; ya kalbini dağıtır manevî bir dinsiz olur; ya fikrini dağıtır manevî bir ecnebî olur."^[51]

Müzik dinlemek ile alakalı da Risale-i Nur eserlerinde şöyle bir ölçü vardır: "Şeriatçe bazı savtlar helal, bazıları da haram kılınmıştır. Evet, ulvi hüznüleri, Rabbani aşkları iras eden sesler helaldir. Yetimane hüznüleri, nefsanî şehvâtı tahrik eden sesler haramdır. Şeriatın tayin etmediği kısım ise, senin ruhuna, vicdanına yaptığı tesire göre hüküm alır."^[52]

İnsan, en önemli meselesi olan ebedi hayatını kazanmak için ona yeterli zaman ayırmalıdır. Fakat yine insanın bazı keyifli hevesata da ihtiyacı vardır. Risale-i Nur'da bu keyifli hevesatın ölçüsü de 'beşte birisi olmalı'^[53] şeklindedir.

Bu tür teknolojik araç ve gereçler, kişinin kullanımına göre değişir. Hayra da şerre de kullanılır. Bu durumlarda irade eğitimi yapmak, maneviyat önderlerinin ikazlarına kulak vermek, pek çok bağımlılık gibi durumlardan ve çok yönlü israflardan kişiyi korur.

Bir şahs-ı manevînin içinde olmak

Asır, şahıs değil, şahs-ı manevî asırdır. Amaç ve inanç birliği içerisindeki biç kaç kişi yüzler, binler kıymet ve kuvvetinde işler yapabilir. Asrın yalnız,

[50] Said Nursi, Lem'alar, YAN, İstanbul, 2007, s.330.

[51] Said Nursi, Kastamonu Lahikası, YAN, İstanbul, 2008, s. 66.

[52] Said Nursi, İşaratü'l-İ'caz, YAN, İstanbul, 2007, s. 119.

[53] Said Nursi, Emirdağ Lahikası, YAN,, İstanbul, 2008, s.599.

teselliye muhtaç, kafası karışmış, maddî manevî ihtiyaçlarda boğulan insanı manen hastadır ve hastalanmaya namzettir. Manevî hasta olan asır insanlarına manevî tedavi uygulayacak bir şahs-ı manevî lazımdır. Bu şahs-ı manevî de Risale-i Nurdur ve onun etrafında bir araya gelmiş, amaç birliği etmiş topluluktur, cemaattir. Bu topluluk, ben değil biz diyen ve kevser-i Kur'aniden süzülen bir havuzun içinde enesini eriten, hiçbir karşılık beklemeden maddî ve manevî hizmet eden güçlü bir şahs-ı manevîdir.

Ferdiyetçiliğin, dünyevî menfaatlerin ön plana çıktığı ve yaygın hale geldiği günümüzde, mü'min kardeşleriyle samimane görüşen, konuşan, yardımlaşan, sıkıntısını gideren, teselli veren ve alan, dua eden bir topluluğun içinde olmak, bir fert için tam bir psikolojik ve sosyal tedavidir. Böyle cemaat ortamları insanı yalnızlık girdabından, sıkıntı hastalığından, amaçsız yaşamaktan kurtarır. Bediüzzaman konu ile ilgili şöyle der: "Eskiden hakim bir şahs-ı vahit idi. O hakimin müftüsü de, onun gibi münferit bir şahıs olabilirdi. Onun fikrini tashih ve tadil ederdi. Şimdi ise zaman cemaat zamanıdır. Hâkim, ruh-i cemaatten çıkmış az mütehasıs, sağırca, metin bir şahs-ı manevîdir ki, şuralar o ruhu temsil eder... Fert, dahi de olsa, cemaatin ferd-i manevîsine karşı sivrisinek kadar kalır."^[54]

Kaza ve kadere iman etmek

İnsanın maneviyatını tedavi eden önemli manevî dinamiklerden biri de, kader inancıdır. Kader insancında kulun Rabbine olan itimadı vardır. Kul kendine düşeni yaptıktan sonra geri kalanı Rabbine bırakması tam da bir güven halidir.

'Kader söylese, iktidar-ı beşer konuşmaz, ihtiyar-ı cüz'î, susar.'^[55] Kadere iman insanı manevî ağır yüklerin altına girmekten kurtarır. Netice ortaya çıktıysa, kadere rıza göstermek, sonuca teslim olmak, insanı pek çok sorularla boğuşmaktan kurtarır. Manen hasta olmaktan alıkoyar.

Sonuç

Asırlara göre şartlar değiştiğinden, Allah her asırda bir din müceddidi göndererek, o asrın hastalıkları ve tedavi yollarını da öğretmiştir. Bu asrın din müceddidi ve müfessiri de Bediüzzaman Said Nursi hazretleri ve tefsiri olan Risale-i Nur Külliyyatı'dır. Kur'an'ın talimi ve Resul-i Ekrem (asm) efendimizin öğretmesiyle yazılan Risale-i Nur eserleri bu asırdaki manevî hastalıkların tedavilerini ihtiva eden Kur'ani reçetelerdir.

Risale-i Nur manevî hastalıkları tedavi ederken tespit edebildiğimiz şu üç metodu kullanmıştır: Bunlardan biri, 'def-i şer celb-i nef'a racihtir' prensibince, hastalanmadan önce koruyucu önlem alınmasının daha elzem olduğudur. İkincisi, günahların içindeki elemi, sevapların içindeki lezzeti bu

İnsanın maneviyatını tedavi eden önemli manevî dinamiklerden biri de, kader inancıdır. Kader insancında kulun Rabbine olan itimadı vardır. Kul kendine düşeni yaptıktan sonra geri kalanı Rabbine bırakması tam da bir güven halidir.

[54] Said Nursi, Eski Said Dönemi Eseri (Sunuhat), Yeni Asya Neşriyat, İstanbul, 2012, s. 486.

[55] Said Nursi, Mektubat, YAN, İstanbul, 2007, s.88.

*Kur'an-ı Kerim'in
malı olan ve
pek çok iman
hakikatlerini
keşfetmiş
bulunan Risale-i
Nur eserleri,
aynı zamanda
sünnet-i seniyye
düsturlarını havi
'hazık bir hekim'
gibidir.*

dünyada ispat edip hissi mağlup etme metodudur. Bir diğeri de, acz, fakr, şefkat, tefekkür tarikiyle insanın manevî mekanizmasının temel dinamikleri olan nefis, akıl, kalp üçlüsünü, akli takviye, kalbi tasfiye, nefsi terbiye metoduyla tedavi etmektir.

Risale-i Nur eserleri taranarak, manen hastalanmamak için alınması gereken tedbir ve hasta olunmuşsa yapılacak tedavi şunlardır: İhlas, Kur'an okumak ve sünnete ittiba, dua ve zikirler, takvayı esas yapmak, ya baki entel baki ile kalbi masivadan tecrit, iktisat ve şükür içinde yaşamak, sıdk, istiğfar, insandaki hastalığa müsait olan hislerin doğru kullanılması, geçmişin elemelerini ve geleceğin endişelerini güne taşımamak, dindar doktorlara tedavi olmak, alakadar olunacak dairelerin karıştırılmaması, helal gıda yemek, sosyal medya, radyo, televizyon, telefon, internet gibi teknolojik araçları kullanmada helal ölçüsünü gözetmek. Bir şahs-ı manevînin içinde olmak ve kaza ve kadere iman etmektir.

Kur'an-ı Kerim'in malı olan ve pek çok iman hakikatlerini keşfetmiş bulunan Risale-i Nur eserleri, aynı zamanda sünnet-i seniyye düsturlarını havi 'hazık bir hekim' gibidir.

Ayrıca, manevî hastalıklardan korunmak, tedavi olmak için, bu zamanda önemli bir ihtiyaç da bir şahs-ı manevînin içinde olmaktır. Günahların dört bir taraftan hücum ettiği böyle bir zamanda, bir şahs-ı manevînin içinde olmak elzendir. Böylelikle insan yalnızlık girdabından, sıkıntı, yalnızlık ve anlamsızlık hastalıklarından da kurtulmuş olur.

Kaynakça

- Nursi Said, Emirdağ Lahikası, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul, 2008.
- Nursi Said, İşaratü'l-İ'caz, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul, 2007.
- Nursi Said, Kastamonu Lahikası, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul, 2008.
- Nursi, Said, Şualar, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul, 2007.
- Nursi Said, Tarihçe-i Hayatı, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul, 2007.
- Nursi Said, Mesnevi-i Nuriye, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul, 2007.
- Nursi Said, Lem'alar, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul, 2007.
- Nursi Said, Hizmet Rehberi, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul, 2009.
- Nursi Said, Eski Said Dönemi Eserleri, (Hutbe-i Şamiye), YAN, İstanbul, 2007.
- Nursi Said, Sözler, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul, 2007.
- Nursi Said, Sikke-i Tasdik-i Gaybi, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul, 2008.
- Nursi Said, Mektubat, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul, 2007.
- Rad Suresi, 28.
- İbn Mace, zühd, 30.
- Beyhaki.